

Federatie
**Medisch
Specialisten**

OPLEIDEN OVER GRENZEN

MMV-CONGRES
11 DECEMBER 2019

PROGRAMMA

OPLEIDEN OVER GRENZEN

MMV-CONGRES

11 DECEMBER 2019

Congrescentrum NBC, Nieuwegein

De toenemende complexiteit van de zorg met actuele vraagstukken over doelmatigheid, kwaliteit en veiligheid van de zorg en het bieden van de juiste zorg op de juiste plek kan niet langer meer vanuit één discipline worden benaderd. Dat vraagt om 'Opleiden over grenzen'. Denk hierbij aan opleiden over de grenzen van het ziekenhuis, de regio en zelfs ons land. Het opzoeken en mogelijk oprekken van grenzen in de samenwerking met anderen. De grenzen van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van zorg. Maar ook de grenzen van het ziekenhuis, de afdeling en je eigen, persoonlijke grenzen als opleider en aios.

Op het MMV-congres 2019 wordt het thema 'Opleiden over grenzen' vanuit verschillende perspectieven belicht. Collega's delen praktijkvoorbeelden, relevante kennis en tips waarmee je zelf aan de slag kunt. En uiteraard staan er ook actuele opleidingsonderwerpen op het programma.

PROGRAMMA OP MAAT

Met dit programmaboekje kun je zelf een programma 'op maat' samenstellen. Je vindt van alle presentaties, ontbijtsessies, symposia en praktische workshops korte beschrijvingen.

JAARLIJKS TERUGKEREND SUCCES

Het MMV-congres van de Federatie Medisch Specialisten wordt jaarlijks met groot succes in december in het NBC georganiseerd. Met ruim 900 deelnemers vanuit verschillende specialismen is het de ideale dag om elkaar te ontmoeten en ervaring en kennis uit te wisselen. In 2018 was het congres al vroegtijdig uitverkocht. Dus wees er ook dit keer snel bij met aanmelden. Want vol = vol.

We ontmoeten je graag op woensdag 11 december!

Met vriendelijke groeten,

Hein Brackel
Voorzitter Raad Opleiding

Vivienne Schelfhout
Directeur Opleiding, Wetenschap & Innovatie

Op het MMV-Congres 'Opleiden over grenzen' vergaar je concrete informatie over nieuwe ontwikkelingen en belangrijke onderwerpen. Je krijgt handvatten om morgen mee aan de slag te gaan en kunt ervaringen uitwisselen met collega's.

Net als voorgaande jaren bieden we verschillende plenaire sessies, een tweetal ontbijtsessies en de mogelijkheid om zelf je dag samen te stellen uit een breed aanbod van workshops en symposia.

VOOR WIE?

Het programma is gericht op (plaatsvervangend) opleiders, leden van de opleidingsgroep en aios. Maar ook onderwijskundigen, leerhuismanagers, OOR-coördinatoren en bestuurders zijn van harte welkom. Kortom: iedereen die betrokken is bij de medische vervolgopleidingen.

JE KRIJGT

Concrete ondersteuning, goede voorbeelden van collega's uit het land, relevante kennis en effectieve tips waarmee je zelf aan de slag kan.

ACCREDITATIE

Er wordt accreditatie aangevraagd bij het Accreditatiebureau Algemene Nascholing (ABAN), de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA), de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde (NVKC) en de Nederlandse Vereniging voor Klinische Fysica (NVKF).

KORTING OP TOEGANGSPRIJS

De entreprijs voor het congres bedraagt €295,- (inclusief lunch, hapjes en drankjes). Je krijgt korting bij inschrijving vóór 1 september 2019. Voor aios geldt een speciaal tarief.

- Vroegboektarief: €250,-
bij inschrijving vóór 1 september 2019
- Aios €175,-

WAT KUN JE KIEZEN?

ONTBIJTSESSIE:

Een inspirerende start van de dag. Onder het genot van een lekker ontbijt doe je mee aan een interactieve sessie over een specifiek onderwerp. Op deze manier vermijd je de files en haal je nóg meer uit het congres.

WORKSHOP:

Je gaat actief aan de slag met een relevant thema uit de praktijk. Hiervoor worden verschillende werkvormen ingezet, bijvoorbeeld rollenspel, stellingen, aan de slag in groepen. Na afloop ben je een aantal concrete vaardigheden rijker waarmee je in de eigen praktijk aan de slag kunt.

SYMPOSIUM:

Deze sessie is gericht op verdieping op een actueel thema. Na korte toelichting of uitleg op het onderwerp ligt de nadruk op uitwisseling van informatie tussen de sprekers en deelnemers. Na afloop hebben zowel de sprekers als jij nieuwe inzichten opgedaan.

De symbolen bij de sessies geven de doelgroep aan: opleiders, opleidingsgroepen, aios en/of onderwijskundigen.

PROGRAMMA

07.45 – 09.30	Registratie deelnemers
08.00 – 09.15	Ontbijtsessies
09.30 – 09.40	Opening congres Dagvoorzitter Hein Brackel, kinderarts, voorzitter Raad Opleiding
09.40 – 09.55	Uitreiking A²Award
09.55 – 10.25	Vrijheid van denken en doen Arjan Erkel, activist en vrijheidsvechter
10.30 – 11.00	Superspecialist of generalist: het is tijd voor een versatelist Marcel Levi, internist, CEO University College London Hospitals
11.00 – 11.25	Koffiepauze
11.30 – 12.45	Workshopronde 1
12.45 – 13.45	Lunch
13.45 – 15.00	Workshopronde 2
15.00 – 15.25	Koffiepauze
15.30 – 16.45	Workshopronde 3
16.45	Netwerkborrel

Er zijn 3 workshoprondes, maar niet alle workshops en symposia worden drie keer gegeven. Bij de omschrijving van de sessies staat aangegeven in welke ronde de workshop of symposium wordt gegeven.

ONTBIJTSESSIES

HET VERBORGEN CURRICULUM, GRENZEN IN OPLEIDEN...

Yolande Witman, organisatieadviseur en onderzoeker

De ongeschreven regels over gezagsverhoudingen en omgangsvormen in de medische wereld leren artsen tijdens hun opleiding in het zogenaamde verborgen curriculum. Deze regels zijn de afgelopen jaren weinig veranderd. In deze sessie gaat Yolande Witman, organisatieadviseur en onderzoeker, in op de essentie van dit verborgen curriculum. Wat is de functionaliteit, wat is de rol van schaamte? Wanneer ga je de grens over en is er sprake van teaching by humiliation? Hoe kun je als opleider hierin het goede voorbeeld geven en vooral de kracht van het verborgen curriculum meer tot zijn recht laten komen?

MEDITATIE IS GOED VOOR JE BREIN

Steven Laureys, neuroloog en onderzoeker

Werkt meditatie en kunnen we het gebruiken als zorgverlener in onze praktijk, voor studenten en voor onszelf of is het zweverig tijdverlies? Steven Laureys, neuroloog en schrijver van het 'No-nonsense meditatieboek', bespreekt tijdens deze ontbijtsessie het wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van meditatie op de hersenen (onder meer door een studie met meditatie-expert en vertaler van de Dalai Lama: Matthieu Riccard). Je hoeft echter helemaal geen monnik te zijn om de positieve veranderingen van meditatie te ervaren. Meditatie en mindfulness oefeningen hebben Steven Laureys persoonlijk veranderd. Sindsdien deelt hij graag de klinische studies naar de werking van meditatie en de effecten op lichaam en geest. Tien minuutjes per dag kunnen al een significant verschil maken. Minder stress, angst en pijn, een positieve impact op onze slaap, immuunsysteem en bloeddruk zijn slechts enkele bewezen voordelen.

PLENAIRE SESSIES

VRIJHEID VAN DENKEN EN DOEN

Arjan Erkel, activist en vrijheidsvechter

Gewapende en gemaskerde moslimrebellens hielden Arjan Erkel, destijds werkzaam voor Artsen Zonder Grenzen, 607 dagen lang gevangen onder erbarmelijke omstandigheden in Dagestan. Zijn gijzeling was een lange strijd tegen onzekerheid, eenzaamheid en een gebrek aan vertrouwen, veiligheid en comfort.

Arjan Erkel zal ons laten nadenken over vrijheid. Vrijheid van denken en doen als basis van de inrichting van leven en werken. Vrijheid van creativiteit en het lef en vertrouwen om dingen los te laten, of op te pakken en te starten. Zijn verhaal is een metafoor van wel of niet de vrijheid en mogelijkheden opzoeken en hierbij over grenzen te kijken. Hij houdt ons een spiegel voor: wat wil jij verbeteren of veranderen? Hoe ga jij op zoek naar de nieuwe realiteit?

SUPERSPECIALIST OF GENERALIST: HET IS TIJD VOOR EEN VERSATILIST

Marcel Levi, internist, CEO University College London Hospitals

De geneeskunde ontwikkelt zich razendsnel en met alle nieuwe kennis is het niet eenvoudig up-to-date te blijven. Een oplossing is om je dan maar volledig te gaan concentreren op een heel klein gebied, één orgaan of zelfs een deel van een orgaan, of zelfs nog verder. De begrenzingen van het vak worden hierdoor steeds meer beperkt. Een dergelijke subspecialisatie is echter niet altijd in het belang van de patiënt. Steeds vaker hebben vooral ouderen meer dan één probleem en dat betekent maar al te vaak dat ze al snel een hele verzameling specialisten om zich heen moeten verzamelen met alle coördinatie en communicatieproblemen die dat met zich meebrengt. Hoe doen ze dat eigenlijk over de grens in andere landen? Marcel Levi, chief executive en professor of medicine bij University College London

Hospitals bediscussieert hoe we in onze opleidingen voor de specialisten van de toekomst ruimte kunnen geven aan subspecialisatie en tegelijkertijd meer over de grenzen van het eigen vakgebied zouden moeten samenwerken, om tegemoet te komen aan goede zorg voor de patiënt.

UITREIKING A²AWARD – OPLEIDEN OVER GRENZEN

Alweer voor de derde keer op rij zal tijdens het MMV-congres 2019 van de Federatie Medisch Specialist (FMS) de A²Award uitgereikt worden. Deze prijs is bedacht door De Jonge Specialist (DJS) en de Academie voor Medisch Specialist (Academie) en is speciaal bedoeld om aios in het zonnetje te zetten.

De schrijfwedstrijd heeft dit jaar als thema: 'Opleiden over grenzen', aansluitend bij het thema van het MMV-congres. De winnaar, die tijdens het congres bekend zal worden gemaakt, verdient een cursusvoucher van de Academie ter waarde van € 1.500. Alle aios uit clusters 1, 2 en 3 kunnen meedoen met de prijs.

DOE MEE!

We nodigen aios van harte uit om een kort inspirerend verhaal (maximaal 600 woorden) te schrijven over wat jou motiveert om je elke dag voor honderd procent in te zetten of zitten hier grenzen aan, waar gaat je hart sneller van kloppen of waardoor wil je juist grenzen opzoeken, letterlijk en figuurlijk. Het onderwerp kan variëren van praktijkperikelen en ervaringen tot persoonlijke ontwikkeling, alles mag als het maar aansluit bij het thema 'Opleiden over grenzen'.

Mail je inzending vóór 27 oktober naar info@dejongespecialist.nl.

WORKSHOPS

Je gaat actief aan de slag met een relevant thema uit de praktijk. Hiervoor worden verschillende werkvormen ingezet, bijvoorbeeld rollenspel, stellingen, aan de slag in groepen. Na afloop ben je een aantal concrete vaardigheden rijker waarmee je in de eigen praktijk aan de slag kunt.

* Dit zijn herhalingen van workshops die op eerdere MMV-congressen erg populair waren.

01. HOE EVALUEER IK MIJN EPA GEBASEERDE VERNIEUWDE OPLEIDING?

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

Het landelijk kindergeneeskundig opleidingsplan TOP2020, gebaseerd op 9 generieke EPA's, is in 2017 geïmplementeerd. De implementatie is vanaf de opstart systematisch gemonitord. Tijdens deze workshop geven wij u inzicht in onze afwegingen in implementatie en evaluatie. Graag gaan we met u in gesprek om handvatten te creëren voor uw eigen opleiding. Daarbij komen de volgende vragen nadrukkelijk aan bod; Wat wilt u evalueren? Hoe bereikt u alle betrokkenen? Welke methodologieën kunnen voor uw situatie het beste worden gebruikt? Welke uitdagingen kunt u verwachten? Wij hopen u te zien tijdens deze informatieve en interactieve workshop!

02. OMGAAN MET PERFECTIONISME*

OPL OPG AIOS *Ronde 1 en 3*

Perfectionisme komt nogal eens voor bij artsen. Het motiveert mensen om het beste uit zichzelf te halen, maar kan ook doorschieten en leiden tot hoge werkdruk, een verstoorde werk-privébalans of zelfs uitval. Om daadwerkelijk te kunnen excelleren en geen onnodige energie te verliezen aan perfectionisme is coaching een belangrijk instrument. Tijdens deze workshop gaan zowel aios als opleiders aan de slag met een aantal fabels en feiten over perfectionisme. Je maakt kennis met manieren om het gesprek hierover aan te gaan en krijgt concrete handvatten voor jouw dagelijkse praktijk.

03. LEREN DOKTEREN IN DE MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT*

OPL OPG AIOS *Ronde 2 en 3*

In deze workshop gaan deelnemers vanuit verschillende medische disciplines aan de slag met maatschappelijk verantwoord handelen. Je staat stil bij de wetenschappelijke ontwikkelingen op dit gebied en reflecteert op de wijze waarop deze competentie binnen de gezondheidszorg vorm krijgt. We wisselen best-practices uit en ontwikkelen gezamenlijk en interdisciplinair activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering. De aandacht voor maatschappelijk handelen draagt bij aan het opleiden van de toekomstige dokters én geeft inspiratie om als netwerk rond de patiënt dit competentiegebied te blijven ontwikkelen.

04. INNOVATIEF ONDERWIJS: EBM ESCAPE 2*

OPL OPG AIOS OWK Ronde 1, 2 en 3

Dierenactivisten hebben proefdieren laten ontsnappen en een bom geplaatst in het onderzoekslaboratorium van een farmaceutisch bedrijf. Wat ze niet weten is dat hier gewerkt wordt met een experimenteel virus. Er dreigt een ramp voor de volksgezondheid als de bom ontploft. Met je crisisteam probeer je de ramp te voorkomen. Heb je voldoende wetenschappelijke vaardigheden in de groep om de puzzel op tijd op te lossen? Evidence Based Medicine (EBM) Escape (ontwikkeld door de afdeling eerstelijns geneeskunde van het Radboudumc) is een innovatieve onderwijsvorm, gebaseerd op principes van de escaperoom, waarbij artsen in kleine groepen EBM vaardigheden aanleren en oefenen. EBM Escape 1 werd door deelnemers hoog gewaardeerd, en ook de tweede escape is goed ontvangen. Met de escapes gaat opleiden over de grenzen, ze zijn ontwikkeld voor interdisciplinair onderwijs. In deze workshop speel je kort de EBM Escape en krijg je een beeld van hoe je een Escape in kunt zetten als onderwijsvorm.

05. CLINICAL UNCERTAINTY: DE BALANS TUSSEN STRESS EN NUT

OPL OPG AIOS OWK Ronde 1 en 2

Klinische onzekerheid is van alle tijden, maar lijkt met alle nieuwe diagnostische en therapeutische mogelijkheden nauwelijks meer geaccepteerd. Met tegelijkertijd ook toenemende multimorbiditeit en complexiteit ligt stress en overdiagnostiek op de loer. Klinische onzekerheid kan echter ook nuttig zijn: voor prikkelen van je nieuwsgierigheid en alert maken op een zeldzamere ziekte of ongebruikelijker beloop. Toch spreken artsen nauwelijks met elkaar over wat klinische onzekerheid met onszelf en ons klinisch redeneren doet. Tijdens de workshop verkennen we signalen van onzekerheid en hoe je hier zelf en in je opleidingsgroep zinnig gebruik van kan maken: in het klinisch redeneren en stressreductie.

* Dit zijn herhalingen van workshops die op eerdere MMV-congressen erg populair waren.

06. DE GRENZELOZE MOGELIJKHEDEN VAN BREINLEREN

OPL OPG AIOS OWK Ronde 1 en 3

Of je nu in de klas zit of er voor staat of al samenwerkend leert: als je betrokken bent bij opleiden wil je graag dat dit effectief is. In deze workshop vertellen we hoe breinleren bij kan dragen aan effectief opleiden. Natuurlijk laten we je daar ook meer over zien en ervaren.

07. VERANDERMANAGEMENT: "LEIDERSCHAP IN OPLEIDEN"

OPL OPG AIOS OWK Ronde 2 en 3

De opleiding tot medisch specialist is aan voortdurende verandering onderhevig. Door schaalvergroting, individualisering en regionaal opleiden zijn steeds meer mensen betrokken bij de opleiding van de aios. Hierdoor verandert ook de rol van de opleider. Daar waar de opleider voorheen vooral met aios te maken had, heeft zij nu te maken met collega- stafleden, om in goede samenwerking de opleiding van de aios te organiseren. Vragen als: "Hoe verbeteren wij ons opleidingsklimaat?", "Hoe betrek ik collega's meer in het opleiden?", "Hoe kan de samenwerking binnen de OOR beter?" vragen om een proactieve benadering en kennis van veranderprocessen. Tijdens de workshop maakt u kennis met de belangrijkste principes van effectief leiden van veranderingsprocessen.

08. DUURZAAM INZETBAAR VANUIT TALENT EN MOTIVATIE

OPL OPG AIOS Ronde 1, 2 en 3

Kennis over eigen talenten en ontwikkelbaarheid van competenties, in combinatie met een goed opleidingsklimaat, is van belang voor het welzijn en een duurzame inzetbaarheid van aios tijdens hun opleiding (en daarna). Deze workshop voor aios en opleiders heeft als doel hen bewust te maken van de relatie tussen talent en gedrag en hoe dit inzicht gebruikt kan worden in de opleiding. Na een korte inleiding gaan de deelnemers zelf aan de slag met voorbeelden. Daarnaast zullen wij als opleiders en coaches onze ervaringen delen die wij opdeden met het ontwikkeltraject voor aios kindergeneeskunde.

09. GEÏNTENSIVEERD BEGELEIDINGSTRAJECT*

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 2*

In het functioneren van aios kunnen zich situaties voordoen die een goede voortgang van de opleiding in de weg staan. Voor opleider en aios is het belangrijk dat deze situaties niet stagneren, dat er duidelijkheid komt en dat adequate oplossingen worden gevonden. In deze workshop leer je hoe een geïntensiveerd begeleidingstraject daarbij kan helpen.

10. ONDERHANDELEN – WHAT IS YOUR BATNA?*

OPL OPG AIOS *Ronde 2 en 3*

Goed kunnen onderhandelen wordt steeds belangrijker binnen de zorg, niet alleen voor bestuurders maar ook voor artsen. Tijdens deze workshop krijg je inzicht in de essenties van een goede onderhandeling en de processen die zich afspelen bij de tegenpartij. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de Harvard methode "Getting to Yes" en een aantal voorbeelden uit de dagelijkse praktijk. Deze cases krijg je voorafgaand aan het congres ter voorbereiding toegestuurd (tijdsinvestering vooraf: half uur).

11. PATIËNTVEILIGHEID: OPENHEID BIJ INCIDENTEN*

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Just Culture en Safety 2 gaan over een andere manier denken over patiëntveiligheid. In plaats van te focussen op wat er fout gaat, kijk je zowel wat er niet goed gaat als wel goed gaat binnen een afdeling en wat hiervan te leren valt. Zo creëer je een omgeving waarin je verantwoordelijkheid aflegt over het hele proces en ruimte hebt om te leren van de dagelijkse praktijk (work as done). Maar hoe ga je om met incidenten die toch plaatsvinden? Openheid is hierbij het sleutelwoord. In deze workshop krijg je handvatten hoe je, samen met de hele opleidingsgroep, incidenten in een open cultuur kunt bespreken en hiervan kunt leren.

* Dit zijn herhalingen van workshops die op eerdere MMV-congressen erg populair waren.

12. OPLEIDING OVER GRENZEN: MEDISCH LEIDERSCHAP HELPT JE EEN GOEDE TOERIST TE ZIJN!

OPL OPG AIOS *Ronde 2 en 3*

Artsen reizen veel en zijn vaak nieuwsgierig als het om andere landen gaat; wat zijn hier de gewoontes, welke taal wordt hier gesproken en wat wordt hier gegeten? Als een situatie echter als onveilig wordt ervaren of als de reislust is verdwenen trekken artsen zich vaak terug binnen hun eigen grenzen. Wat betekent dit in een opleidings situatie? Hoe zien grenzen eruit van een opleider of van een AIOS? Welke grensmuren worden er bewaakt? Wat is de impact van deze bewaking op de opleiding, op je gedrag en op je communicatie? In deze inspirerende en energie gevende workshop leer je de impact kennen van grenzen op je eigen opleiding. Je ontdekt wat grenzen doen op je communicatie en functioneren. Je gaat ervaren dat Medisch Leiderschap je een koffer vol handvatten en een reisgids vol tips geeft voor een grenzeloze opleiding.

13. BURN-OUT BIJ AIOS: VAN EEN FIXED NAAR GROWTH MINDSET

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1, 2 en 3*

Onderzoek toont aan dat 15% van de aios risico loopt op een burn-out. Wat kunnen we hier aan doen? In deze workshop laten we zowel vanuit het perspectief van de opleider als van de aios zien hoe je jezelf soms kunt beperken als het gaat om het ontwikkelen van je eigen talenten. Je leert wat je als opleider of aios kan doen om jezelf te stimuleren controle te hebben over je eigen ontwikkeling. Je krijgt praktische handvatten om een fixed mindset om te buigen naar een growth mindset en daardoor meer te kunnen bereiken in minder tijd en dat ongeacht de aangeboren kwaliteiten of talenten.

14. PROFILEREN IN DE OPLEIDING: ZIJN ER GRENZEN?

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

In de vervolgopleiding tot medisch specialist is de afgelopen jaren in toenemende mate aandacht voor profilering. Dit is belangrijk omdat een medisch specialist zich vaak niet alleen bezighoudt met patiëntzorg, maar ook onderzoek, onderwijs, zorginnovatie en kwaliteitsborging. In chirurgie opleiding in Nijmegen bestaat een lange traditie om AIOS met ambities en talenten in deze gebieden te stimuleren. Maar hoever kun je daarin gaan? En wat als profilering uitgroeit tot een kerntaak van een AIOS? Welke uitdagingen geeft dat om voldoende groei op medisch inhoudelijk vlak te waarborgen? In deze workshop kijken we naar praktische voorbeelden, oplossingen, en uitdagingen op het gebied van profileren.

15. OVERAL EN ALTIJD BEKWAAM? EPA'S IN DE PRAKTIJK

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Competentiegericht opleiden is een belangrijke pijler in het individualiseren van de medisch specialistische vervolgopleiding. EPA's zijn een belangrijk instrument om een aios bekwaam te verklaren binnen deze competentiegerichte opleiding. De implementatie van EPA's kan soms best een uitdaging zijn. Voor de opleider: 'wanneer vertrouw ik een bepaalde competentie aan mijn aios toe?' En voor de aios: 'Hoe leer ik datgene wat meest nodig is in deze fase van mijn opleiding?' Tijdens deze workshop gaan we aan de hand van praktijkvoorbeelden bediscussiëren hoe individualisering en EPA's samengaan. Deze workshop biedt handvaten voor opleiders en aios om: profiel en thematische EPA's op te stellen; EPA's te implementeren; met behulp van EPA's aan het roer te staan van je eigen opleiding; en met nieuwe ideeën EPA's verder uit te breiden tot een dynamisch portfolio.

16. HACKATHON: EEN INNOVATIEVE INTERPROFESSIELE LEERAANPAK

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

'Opleiden over grenzen' gebeurt bij uitstek met verschillende zorgprofessionen en directe patiëntenparticipatie. Hackathon komt van de woorden 'hacken' en 'marathon'. Deelnemers werken in inter-/intraprofessionele teams aan oplossingen voor complexe gezondheidszorgproblemen (hacken) in een relatief korte tijd (marathon). De patiënt is bij dit onderwijs aanwezig, denkt mee en geeft feedback. Tijdens deze MMV-workshop maken deelnemers kennis met deze krachtige onderwijsmethode door een deel van een hackathon te ondergaan. Daarna wordt besproken in hoeverre deze methode bruikbaar is voor de eigen onderwijssetting en wordt de vertaalslag gemaakt hoe je dit efficiënt en effectief in je eigen setting kunt toepassen.

17. AANSPREEKGEDRAG EN DE AANSTORMENDE GENERATIE DOKTERS

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

De Jonge Specialist en De Geneeskundestudent zullen gezamenlijk in deze workshop jullie meenemen in de visie van de aanstormende generatie dokters over aanspreekgedrag. Beide organisaties houden zich bezig met het verbeteren van de cultuur op de werkvloer. Uit de onderzoeksrapporten van DJS en DG blijkt dat sommige geneeskundestudenten en a(n)ios hun werk- en leeromgeving als onveilig ervaren. De supervisor speelt hierin een belangrijke rol. Wat is er nodig voor een veilig leerklimaat? En hoe dragen we zorg voor elkaar als collega's? In deze interactieve workshop wordt ingegaan op de uitdagingen en mogelijkheden van het creëren van een optimale aanspreekcultuur en word je aan het denken gezet hoe jij hier mee aan de slag zou kunnen.

18. WE WERKEN NIET TE VEEL, WE LADEN TE WEINIG OP! OVER VITALITEIT GESPROKEN....

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 2 en 3*

Het leven van een aios vraagt energie op alle fronten: werk, opleiding, relatie, gezin, verhuizing, een vol sociaal leven. De cijfers van burn-out klachten in deze doelgroep zijn hoog. Grenzen aangeven is belangrijk. Wat is hierin de verantwoordelijkheid van de werkgever, van de opleidingsgroep en van de aios zelf? Noordwest Ziekenhuisgroep werkt aan duurzame inzetbaarheid. Onze aanpak delen we graag. In deze workshop geven we handreikingen om als zorgprofessional vitaal te blijven, schenken we aandacht aan de mentale, fysieke en emotionele kant van opladen en vertalen we dit naar de dagelijkse praktijk.

19. TRAINING MDO (MULTIDISCIPLINAIR OVERLEG): INTERPROFESSIELE SAMENWERKING ONDER DE LOEP GELEGD

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Goede interprofessionele samenwerking is essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van de patiëntenzorg. Om deze samenwerking te optimaliseren hebben we in het Amsterdam UMC drie TeAMS trainingen ontwikkeld. De MDO training staat in deze workshop centraal. Graag nemen we je interactief en in hoog tempo mee het hele proces door: van ontwerp van een MDO checklist tot implementatie van een MDO training. De verwachte opbrengst? Inzicht in de succesfactoren van een multidisciplinair overleg, een checklist kunnen ontwikkelen voor eigen multidisciplinair overleg en handvatten voor het opzetten van een training rond multidisciplinair overleg toegesneden op de eigen organisatie.

20. DIGITALE GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN IN DE OPLEIDING

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

2,5 miljoen mensen in Nederland zijn laaggeletterdheid en 1 op de 3 heeft beperkte gezondheidsvaardigheden. Het heeft een grote invloed op de gezondheid, maar aandacht hiervoor in de medische opleiding en bij communicatieonderwijs ontbreekt vaak nog. In deze workshop maak je kennis met een taalambassadeur die vertelt wat de invloed is op het dagelijks leven en zijn / haar gezondheid. Daarnaast krijg je praktische tips hoe je hier als arts, opleider en onderwijskundige aandacht aan kan besteden en kan implementeren in de dagelijkse praktijk.

21. DE KRACHT VAN REFLECTEREN TIJDENS JE OPLEIDING

OPL OPG AIOS *Ronde 1, 2 en 3*

Medisch inhoudelijke kennis alleen is niet meer voldoende om een goede dokter te worden. Vaardigheden zoals communiceren en samenwerken zijn ook van belang. Hoe krijg je meer inzicht in je eigen handelen? Hoe leer je van ervaringen zodat je jezelf ontwikkelt tot een betere dokter? Je haalt meer uit je opleiding als je reflecteert. Reflecteren is een manier om stil te staan bij je professioneel functioneren. Reflecteren geeft je inzicht in je eigen handelen zodat je effectief kunt werken aan jouw ontwikkeling. In deze workshop bespreken we waarom reflecteren werkt en hoe opleiders en aios reflecteren kunnen integreren in hun dagelijks werk.

22. ZINNIGE ZORG DOOR DOELMATIG COMMUNICEREN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

Door de stijgende zorgkosten en een toenemende focus op kwaliteit, is er een groeiende behoefte aan aandacht voor efficiëntie en doelmatigheid in medisch onderwijs. Deze ontwikkeling vraagt artsen die effectief kunnen communiceren met patiënten & zorgverleners over nut en noodzaak van onderzoeken en behandelingen. Zeker als deze geen aanvullende meerwaarde hebben.

Deze workshop vergroot kennis over doelmatigheid en biedt handvatten om effectief en doelmatig te communiceren bij het adviseren van patiënten en zorgverleners.

Tijdens de workshop komen de volgende onderwerpen aan bod: doelmatigheid in de zorg, doelmatig communiceren in de spreekkamer en social media en doelmatigheid.

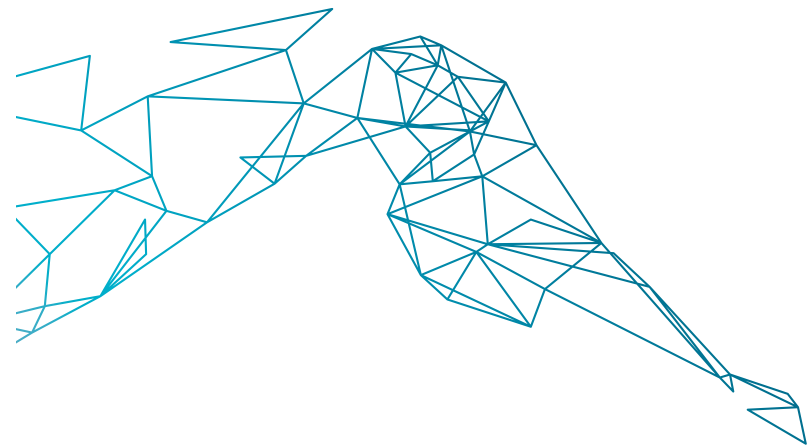
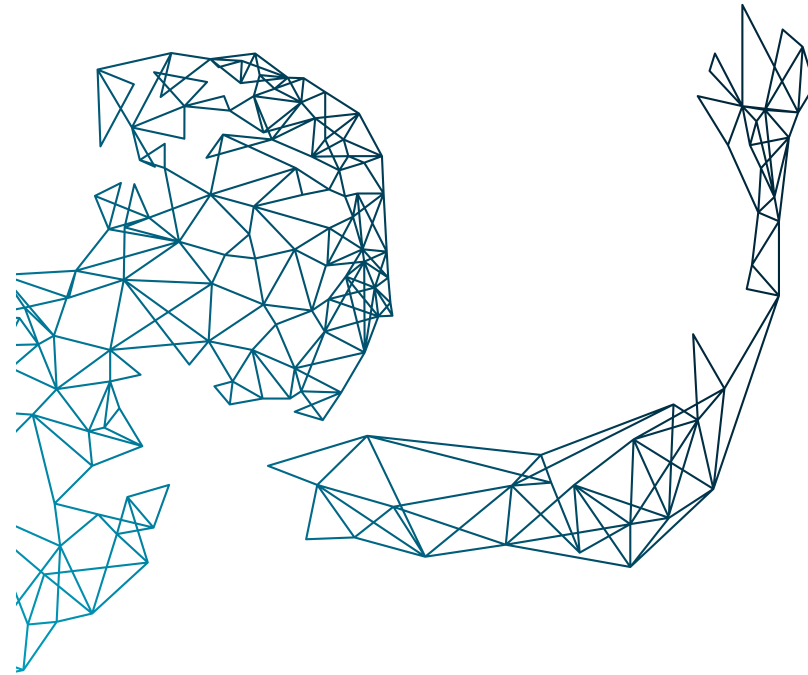
23. INTERPROFESSIELE LEREN EN OPLEIDEN OVER GRENZEN

OPL OPG AIOS *Ronde 1 en 3*

De zorg verandert en de opleiding verandert mee. Samenwerking tussen specialisten onderling (intraprofessioneel) en andere zorgprofessionals (interprofessioneel) is voorwaardelijk om samen te kunnen werken met de patiënt, in netwerken rond de patiënt. In de opleiding moeten jonge specialisten en andere zorgprofessionals daarop worden voorbereid. Hoe kunnen we ook in het opleiden over grenzen gaan? Hoe ver gaan we daarin? Wat zijn passende interprofessionele leersituaties? Welke kenmerken en voorwaarden hebben deze? Dit zijn vragen die centraal staan in 'Opleiden 2025: Interprofessioneel opleiden' en waarmee we in deze workshop met je aan de slag gaan. Ook hoor je van collega's hoe zij interprofessioneel opleiden aanpakken en wat succesfactoren zijn. Met deze praktijkervaringen, tips en eerste kaders heb je na deze workshop een goed beeld gekregen van mogelijkheden voor interprofessioneel opleiden in de praktijk.

Deze workshop vergroot kennis over doelmatigheid en biedt handvatten om effectief en doelmatig te communiceren bij het adviseren van patiënten en zorgverleners.

Tijdens de workshop komen de volgende onderwerpen aan bod: doelmatigheid in de zorg, doelmatig communiceren in de spreekkamer en social media en doelmatigheid.

SYMPOSIA

Deze sessie is gericht op verdieping op een actueel thema. Na korte toelichting of uitleg op het onderwerp ligt de nadruk op uitwisseling van informatie tussen de sprekers en deelnemers. Na afloop hebben zowel de sprekers als jij nieuwe inzichten opgedaan.

* Dit zijn herhalingen van symposia die op eerdere MMV-congressen erg populair waren.

01. REGIONAAL OPLEIDEN: HET JUISTE OPLEIDINGSGELD OP DE JUISTE PLEK?!

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

Een volledige opleiding tot medisch specialist kan alleen worden verzorgd door samenwerkende opleiders en opleidingsziekenhuizen. Zij stellen de aios in staat om de breedte en diepte van het medische vak, de verschillende patiëntencategorieën en het werken in verschillende settings eigen te maken. De samenwerking tussen opleiders, instellingen en leerhuizen om regionaal op te leiden is nog volop in ontwikkeling. In deze workshop zetten deelnemers de pet op van aios, opleider, cluster, instelling en leerhuis de randvoorwaarden voor regionaal opleiden opnieuw te ontwerpen. Welke prikkels zijn nodig om de opleiding op regionale leest te schoeien? Kunnen alternatieve financieringsstromen de kwaliteit van een regionale opleiding versterken en hoe verleiden we lokale en landelijke beleidsmakers tot regionaal opleiden?

02. DE JURIDISCHE CONSEQUENTIES VAN BEKWAAM VERKLAREN*

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

De (tuchtrechtelijke) verantwoordelijkheid voor het beroepsmatig handelen van de aios rust aan het begin van de opleiding doorgaans voor een aanzienlijk deel op de schouders van de opleider c.q. supervisor. Naarmate er meer aan de aios kan worden toevertrouwd, verschuift de verantwoordelijkheid gaandeweg steeds meer richting de aios. In steeds meer medische vervolgoopleidingen vormen beroepsactiviteiten of EPA's (Entrustable Professional Activities) de belangrijkste bouwstenen voor het opleidings- en beoordelingstraject. Over de juridische gevolgen van het bekwaam verklaren op basis van EPA's leven veel vragen in de praktijk, bijvoorbeeld: blijf ik als opleider na bekwaamverklaring juridisch verantwoordelijk voor het handelen van de aios? In dit symposium wordt ingegaan op deze en andere vragen en is er ruimte voor discussie.

03. INTEGREREN VAN MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S MET GEBRUIK VAN ONLINE COURSES

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

Hoe krijg je op praktische en leerzame wijze de diverse maatschappelijke thema's in de opleiding geïmplementeerd? In de afgelopen jaren hebben opleiders en instellingen met online courses (over o.a. kwetsbare ouderen en kennis van zorgkosten) maatschappelijke thema's in het dagelijkse werk geïntegreerd. De online courses zorgen ervoor dat aios (en leden van de opleidingsgroep) de inhoud zich snel eigen maken. De praktische opdrachten kunnen eenvoudig in het dagelijkse werk worden geïntegreerd. Dit kan binnen het eigen specialisme maar zeker ook interprofessioneel worden toegepast. Maatschappelijke thema's lenen zich bij uitstek om dit met andere zorgprofessionals samen te doen, ter verbetering van de samenwerking in de zorg. In het symposium delen we deze ervaringen en geven praktische handvatten voor het optimaliseren van het (werkplek-)leren.

04. CUBA: SALSA, SIGAREN EN SAMENWERKEN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 2 en 3*

Cuba, ontwikkelingsland, heeft ongeveer dezelfde gezondheidsparameters als Nederland: dat maakt nieuwsgierig. Je leert in dit symposium de eerste pasjes van de salsa maar vooral de eerste pasjes van een effectieve en praktische manier van geïntegreerd samenwerken bij preventie: in de eerste lijn én in de specialistische zorg dicht bij de mensen. In een aantal korte pitches maak je kennis met de dagelijkse praktijk van de "community-based" zorg in Cuba, hoor je, hoe de reële behoefte van mensen de zorg in de wijk stuurt, hoe geïntegreerde Cubaanse Moeder en Kindzorg werkt, hoe educatie en preventie de basis voor gehandicaptenzorg is en een actieve overheidsaanpak bij ouderen werkt. Ook twee onderwijskundige thema's komen aan bod: curriculumopbouw als sturing voor de dienende attitude van Cubaanse dokters en hoe ervaringen uit Cuba inspireerden tot nieuw onderwijs in Nederland. Hierna is er verdieping van het gebodene en uitwisseling van concrete ervaringen tussen umc's. Na afloop heb je meer kennis van voorbeelden en inzicht in mogelijkheden om Global Health te gebruiken voor vernieuwend onderwijs en praktijkwerk.

05. MINDFUL COMPASSIEVOL MEDISCH LEIDERSCHAP

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 2 en 3*

Tijdens deze workshop neemt Barbara Doeleman je mee in de waarde van mindfulness en compassie in medisch leiderschap. Compassievol medisch leiderschap is één van de meest fundamentele factoren om een cultuur te creëren waar innovatie ruimte krijgt en waar de mensen die de hoogwaardige zorg moeten leveren zelf gezond en veerkrachtig zijn. Wat is er bekend vanuit wetenschappelijk oogpunt op dit gebied? Welke werkingsmechanismen liggen hieraan ten grondslag? Hoe kan je mindfulness en compassie ontwikkelen en integreren in jouw leiderschapstijl? Carina Hilders zal de workshop verrijken met persoonlijke inzichten en ervaringen vanuit haar rol als medisch specialist en als zeer ervaren bestuurder in de zorg. Er zal ruimte zijn voor een interactieve dialoog.

06. JE GAAT HET PAS ZIEN ALS JE HET DOORHEBT: PROFESSIONELE COACHING VOOR AIOS IN HET CHALLENGE & SUPPORT PROGRAMMA

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

In het dagelijks leven van de aios is het moeilijk ruimte maken voor persoonlijke reflectie. Ondanks een hoge werkbevoegenheid is overbelasting en uitval een toenevend probleem als gevolg van hoge werkdruk, ingrijpende patiëntencontacten en grote verantwoordelijkheid. Coaching versterkt de persoonlijke en professionele ontwikkeling. In het Challenge & Support programma wordt coaching laagdrempelig aangeboden aan medisch specialisten (in vervolgopleiding). De resultaten uit het gekoppelde effectiviteitsonderzoek tonen een positief effect op autonomie, werk-pri-vé balans en burn-out klachten. Het programma legt de focus op potentieontwikkeling; Challenge waar het kan en support indien nodig. Tijdens dit symposium tonen we studieresultaten én presenteren we het vervolg programma.

07. DUURZAAM OPLEIDEN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 2 en 3*

Onder duurzaam opleiden wordt verstaan dat de aios wordt voorbereid op een leven lang leren en op een langdurig functioneren als medisch specialist, in een veilige en financieel gezonde opleiding. De aios leert om autonoom functioneren, in nauwe verbondenheid met een team van professionals met een verantwoorde inzet van de eigen competenties. Natuurlijk moeten werk en de rest van het leven hierbij in balans zijn. Maar het moet ook gewoon leuk en stimulerend zijn om te worden opgeleid en om op te leiden. En uiteindelijk draait het om de inhoud.

In dit symposium wordt nader ingegaan op een aantal aspecten van duurzaam opleiden.

08. MODERNISERING VAN HET TOEZICHT DOOR DE RGS: PROJECT IMPLEMENTATIE REGIONAAL VISITEREN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Als vervolg op de implementatie van Instellingsvisitaties start de RGS in samenwerking met de PVC's van de Wetenschappelijke Verenigingen, de DJS en haar overige stakeholders in 2019 met het project Implementatie Regionaal Visiteren. Deze nieuwe vorm van toezicht heeft als doel bij te dragen aan de doelmatigheid van het toezicht en de huidige opleiding van de aios met behoud van kwaliteit. Dit symposium geeft inzicht in de systematiek en de ervaringen met deze nieuwe vorm van toezicht door de RGS.

09. EUROPESE EXAMENS; ONZIN OF DE TOEKOMST?

OPL OPG AIOS *Ronde 2 en 3*

Europese ontwikkelingen zijn van groot belang voor de manier waarop in Nederland medisch specialisten hun beroep uit kunnen oefenen. Daarom nemen vanuit de Federatie Medisch Specialisten en diverse wetenschappelijke verenigingen vertegenwoordigers deel aan overleggen op Europees niveau. Een aantal wetenschappelijke verenigingen heeft ook de Europese examens omarmd. Deze worden ontwikkeld onder auspiciën van de UEMS, waar ook de FMS lid van is. Maar onder opleiders en aios blijkt hierover nog maar weinig bekend te zijn. In dit symposium bespreken we de rol van Europese examens in de Nederlandse medische vervolgoopleidingen, de rol van Nederlandse specialisten in het tot stand komen van de examens en hoe je vanuit Nederland hier meer invloed op kunt uitoefenen.

10. INNOVEREN, KUN JE DAT HIER LEREN?

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 2*

Jonge artsen groeien op in een voortdurend innoverende omgeving waarin ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen. Het is van belang dat deze nieuwe generatie leert om adequaat met deze vernieuwingen om te gaan in de zorg en hierin ook een leidende rol te nemen. Tijdens dit symposium gaan we aan de hand van de DJS handreiking "Technologische innovatie in de medisch-specialistische vervolgoopleiding" met elkaar in gesprek over de competenties die aios en opleiders moeten verwerven om innovatie te stimuleren en wat er voor nodig is om dit eenvoudig in de opleidingspraktijk te kunnen inbedden. Het door de STZ ontwikkelde format – innovatiestage voor coassistenten- is een voorbeeld van een eerste stap hierin. Wat houdt deze stage in, wat zijn de ervaringen tot nu toe en hoe kan dit aangepast worden voor de medische vervolgoopleidingen?

11. DE ROL VAN DEN HAAG IN OPLEIDINGEN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Er is in politiek Den Haag steeds meer aandacht voor de rol die opleidingen en opleiders kunnen spelen in het realiseren van toegankelijke, betaalbare en kwalitatief goede zorg in Nederland. De opleiding blijkt toch telkens een prachtige bakermat om nieuwe thema's in te bedden in de zorg. Of werkt het andersom? En op wat voor manier komt het dan in de opleiding terecht? Welke invloed hebben artsen en opleiders hier zelf op? Hoeveel nieuwe thema's kunnen we redelijkerwijs nog in de opleidingen kwijt en op wat voor manier? En hoe zorgen we er dan voor dat het leerdoel van de aios voorop blijft staan. In deze interactieve sessie gaat VWS hierover met opleiders en aios in gesprek.

12. REGIONAAL OPLEIDINGSPLAN: OPLEIDEN OVER LOKALE GRENZEN HEEN

OPL OPG AIOS OWK *Ronde 1 en 3*

Ontwikkelingen in de zorg en in de opleiding leiden ertoe dat de opleiding van aios zich steeds meer zal verspreiden over verschillende instellingen. Individualiseren betekent daarom ook regionaliseren. Dit vraagt om intensieve samenwerking tussen opleidingsinstellingen. Het Regionaal Opleidingsnetwerk Neurologie Amsterdam (RONA) is een samenwerking tussen een negental opleidingsinstellingen in de regio Amsterdam en omstreken. Een sterk netwerk en nauwe samenwerking over de lokale grenzen van een ziekenhuis heen zijn cruciaal voor het succesvol faciliteren van een regionale opleiding. In dit symposium worden ervaringen gedeeld en is er ruimte voor discussie over de aanpak van mogelijke obstakels.

PRAKTISCHE INFORMATIE

AANMELDEN

Via www.medischevervolgopleidingen.nl/mmvcongres kun je je aanmelden voor het congres en je voorkeuren voor workshops en symposia doorgeven. Na het invullen van het online formulier ontvang je per e-mail een bevestiging van je deelname.

BETALEN

Je kan via iDeal betalen of met een factuur. In dat laatste geval betaal je € 25 administratiekosten. We vragen je om het factuurbedrag binnen twee weken, maar in ieder geval voor aanvang van het congres, over te maken.

ANNULERINGSVOORWAARDEN

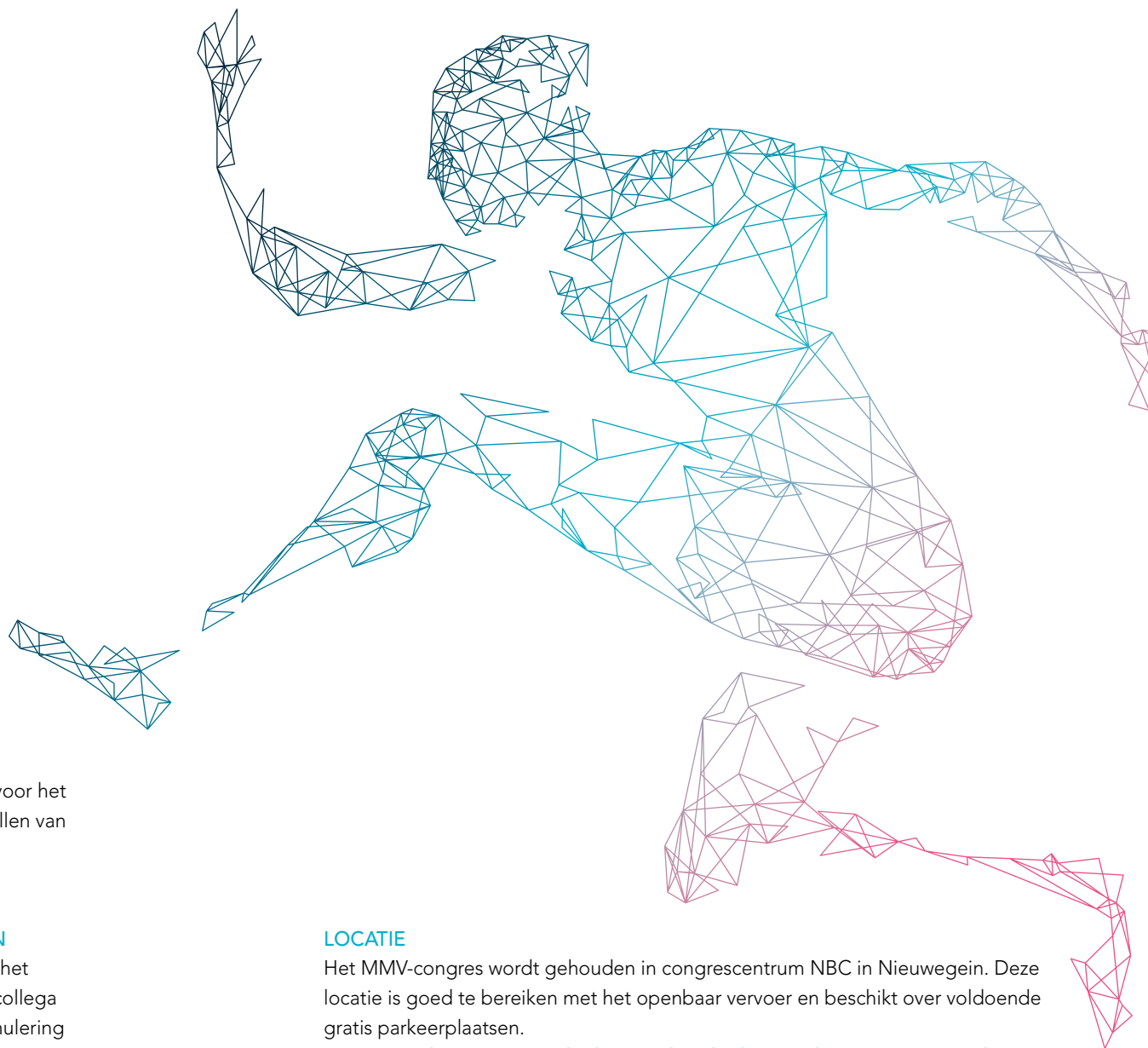
Kun je onverhoopt toch niet naar het congres komen? Dan kun je een collega als plaatsvervanger opgeven. Annulering of naamswijziging kan uitsluitend per e-mail. Bij annulering voor 10 november 2019 brengen wij € 25 in rekening. Daarna zijn wij genoodzaakt om het volledige bedrag in rekening te brengen.

LOCATIE

Het MMV-congres wordt gehouden in congrescentrum NBC in Nieuwegein. Deze locatie is goed te bereiken met het openbaar vervoer en beschikt over voldoende gratis parkeerplaatsen. Op onze website www.medischevervolgopleidingen.nl/mmvcongres vind je meer informatie en een routebeschrijving.

INFORMATIE

Heb je vragen over dit congres? Neem dan contact op met het congressecretariaat via mmvcongres@demedischspecialist.nl of bel 073 - 700 3500.

Federatie
**Medisch
Specialisten**

Altijd op de hoogte van opleidingsgerelateerd
nieuws: www.medischevervolgopleidingen.nl